

Analiza sadržaja

dr. sc. Goran Kardum

Određenje

- Nenametljiva metoda izučavanja ljudskog ponašanja ili socijalne interakcije
- Na objektivan i sustavan način se opisuje sadržaj nekog oblika komunikacije (Holsti, 1968)
- Znanstvenost (objektivnost i sustavnost) i kvantitativan karakter (Berelson, 1952)

Zašto analiza sadržaja?

- Analiza komunikacije ima jako veliku važnost u psihologiji i sociologiji (te drugim dr. znanos.)
- Komunikacija je sastavni dio društvenih interakcija (individualna i grupna razina) i drugih oblika ili medija
- Proces socijalizacije počiva na prenošenju vrijednosti, stavova i normi određene zajednice

Zašto analiza sadržaja?

- Prijenos poruka je neprekidan
- Razvoj informacijskog društva dovodi do još veće važnosti analize sadržaja
- Zanemarivanjem komunikacijskog procesa gubi se jako puno informacija koje mogu biti važne za razvoj društva

Povijest

- Analiza njujorških novina 1881. godine
- 1910 – novinski prostor posvećen je više trivijalnostima nego ozbiljnim temama (mjerenje duljine stupaca)
- Tijekom drugog svjetskog rata (ispitivanje, praćenje i analiza sadržaja dobiva više na važnosti): ispitivanje morala
- 1948 – pojava knjige Berelson i Lazarsfeld " Analiza sadržaja u istraživanju komunikacije "
- Ispitivanje motivacije i osobina ličnosti (G. Allport, 1942)

Osnovna obilježja metode

- Objektivnost
- Sustavnost
- Općenitost
- Kvantifikacija

Objektivnost i sustavnost

- Nezavisnost rezultata od istraživača
- Jasna i propisana pravila
- Istraživač ne smije biti selektivan, treba biti usmjeren načelima
- Replikabilnost studije ako počiva na već iznesenim pretpostavkama

Općenitost

- Teorijsko značenje rezultata
- Znači nadilaženje samo opisivanja sadržaja, deskripcije
- Razlučiti praktičnu od znanstvene primjene i važnosti

Kvantifikacija

- Oprečnosti i u literaturi (Krippendorff, 1980) - - - analiza sadržaja može biti i kvalitativnog karaktera
- Lassawell i sur. (1952) – ne postoji nikakav razlog korištenja takve metode ako pred nama ne postoji problem kvantitativne naravi
- Problem: Kako se 'vidi' kvantifikacija?
- Bailey (1987) – to je postupak kojim se neki verbalni, kvalitativni dokument prevodi u kvantitativne podatke.

Namjena analize sadržaja

- Nije moguće dokazati istinitost tvrdnje ili
- Procijeniti estetsku ili umjetničku vrijednost djela
- An. sadržaja je dodatak, a ne zamjena za subjektivnu analizu dokumentarne građe

Izravna korist kad je...

- Opseg materijala jako veliki i nije moguća cjelovita analiza (ekonomski i drugi razlozi)
- Istraživač bez nekog drugog oblika podataka osim onih koji su zabilježeni u obliku poruka

Tri osnovna cilja (Holsti, 1968)

- Opisivanje obilježja komunikacije
- Zaključivanje o događajima koji su prethodili komunikaciji
- Zaključivanje o učincima komunikacije

Sastavni elementi istraživačkog postupka

- Uzorkovanje
- Određivanje jedinice analize
- Određivanje sadržaja kategorija
- Kodiranje
- Statistička analiza

Uzorkovanje

- Materijal koji je relevantan za istraživanje
- Dostupan analizi
- Pohranjen u odgovarajućem mediju
- Prilagođavanje nestrukturiranih podataka
- Reprezentativnost za istraživanu pojavu 05.11.2007

Uzorkovanje dokumenata

- Uzorkovanje dokumenata vs. uzorkovanje unutar dokumenata
- Ista obilježja kao i uzorkovanje ispitanika
- Izbjegavati pristranost
- Sustavan uzorak ili slučajan?
- Sustavan uzorak po danu u tjednu ili vikend/radni dan može dovesti do pristranosti
- Svakako slučajni uzorak s izbjegavanjem kritičnih dana

Jedinice analize

Krippendorff (1980) je sažeto dao prikaz podjele jedinica analize:

- Fizičke jedinice
- Sintaktičke jedinice
- Tematske jedinice

Danas – aplikacijska rješenja za analizu sadržaja.

Kategoriziranje i kodiranje

- Nakon određivanja jedinica analize
- Varijable mogu biti kvantitativne (broj riječi, slika, broj pojedinog izraza...) ali i nominalne
- Osjetljivost i objektivnost! Što je veća osjetljivost manja je objektivnost

Načini prevođenja u brojčani oblik

- Binarno (pojavi se nešto ili ne)
- Učestalost pojavljivanja kategorije u dokumentu
- Količina prostora posvećena kategoriji u dokumentu
- Snaga ili intenzitet kojom je kategorija zastupljena u dokumentu

Binarno određivanje

- Da li se nešto pojavilo u članku, odjeljku ili nekoj drugoj jedinici analize
- Prednost: visoko slaganje u procjenjivačima jer je između dva ishoda teže pogriješiti
- Nedostatak: ako se binarnim načinom nastoji analizirati važnost ili kategorija koja se može kvantificirati

Učestalost kategorije

- Najčešće korišteni oblik
- Umjesto binarnog oblika koristi se brojčani koji pokazuje koliko se određena riječ ili element pojavio u jedinici analize
- Oprez: učestalost pojavljivanja pojma nije valjan pokazatelj intenziteta ili važnosti!

Intenzitet zastupljenosti

- Mnogo je više od kvantifikacije
- Zahtjeva više procjenjivača ili sudaca
- Nužna je metoda jer niti jedna druga prethodna ne uključuje snagu ili intenzitet iskaza

Statistička analiza podataka

- Sažimanje podataka
- Otkrivanje povezanosti među podatcima
- Povezivanje s drugim izvorima ili rezultatima istraživanja

Statistička analiza podataka

- Najčešći oblik su mjere učestalosti
- Izdvajanje riječi koja ima najveću učestalost
- Izdvajanje može biti i nedostatak jer se ne gleda kontekst gdje riječ može poprimiti različito značenje
- Uz primjenu računalnih tehnika može se analizirati i kontekst tj. funkcija pojma ili riječi u kontekstu

Statistička analiza podataka

- Mjere povezanosti nominalnih varijabli (hi kvadrat)
- Nominalne, ordinalne (Kendall, Spearman)
- Ukoliko je veliki broj kategorija – primjena multivarijatnih tehnika *klaster analiza*

Klaster analiza u analizi sadržaja

- Veći se broj atributa može svesti na manji broj
- Kategorizacija novina, članaka, oglasa, medija, poruka
- Kazualno modeliranje i primjena manje zahtjevnih tehnika multivarijatne analize

Metrijska svojstva

- Valjanost
- Pouzdanost
- Objektivnost

Valjanost

- Konstruktna valjanost ovisi o broju kategorija i načinu definiranja kategorija analize
- Valjanost je u direktnoj vezi s opravdanošću ili relevantnošću zaključaka

Pouzdanost

- Vremenska nestabilnost procjenjivača (inraindividualni varijabilitet)
- Interindividualni varijabilitet
- Pod utjecajem je osobnosti i raspoloženja procjenjivača

Objektivnost

- Najvažniji zahtjev
- Dvije vrste objektivnosti: objektivnost sudaca i objektivnost kategorija
- Prije kodiranja mora se provjeriti slaganje sudaca

Faktori objektivnosti

- Upoznatost sudaca s prirodom materijala
- Jezik i pouzdano svrstavanje u kategorije
- Uvježbanost
